

รูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว
The model of school administrative develop opportunity
To educational effectiveness in Sakaew province

พรทิพย์ นवलแก้ว¹ ทองหล่อ วงษ์อินทร์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ การดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบ ระยะที่ 3 ประเมินคุณภาพของรูปแบบ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอนของโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 302 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว มีค่าความเชื่อมั่น 0.86 และแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว มี 9 ด้าน 94 ตัวชี้วัด ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรกและรองลงมาได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมทรัพยากร ด้านที่มีการบริหารงานอยู่ในลำดับสุดท้ายคือด้านผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว มี องค์ประกอบ 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ความน่าเชื่อถือ 16 ตัวชี้วัด 2) การเรียนการสอน 13 ตัวชี้วัด 3) การพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 4 ตัวชี้วัด 4) การพัฒนาบุคลากร 5 ตัวชี้วัด 5) หลักสูตร 4 ตัวชี้วัด 6) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3 ตัวชี้วัด

3. ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้วทั้ง 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

¹ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

² (รองศาสตราจารย์ ดร.) มหาวิทยาลัยปทุมธานี

คำสำคัญ : รูปแบบ การบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประสิทธิภาพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study of the condition of the schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province, 2) to develop the model of schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province, 3) to evaluate the model of schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province. The appropriate, the possibility and the advantage, the operations were divided into three phases as followings: the 1st phase was studying about conditions of the schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province, the 2nd phase was the developing model, the 3rd phase was the quality evaluation of model were the sample groups of the directors, assistant directors and the school teachers of the expanding opportunities schools, consisted of 302 people by stratified random sampling. The instruments used in this research were the questionnaires about the opinions of schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province with the .86 confidence and the evaluation of model quality. The statistics used in this study were percentage, average, standard deviation. The compositions analysis were the survey and the content analysis. The research had found that :

1. The conditions of the schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province, in overall were at the high level, the good administration followed by learning and teaching, the environment conditions conducive to learning. The support and promotion of the resources, the administration, the final sequence was the contribution to make the schools to be famous.

2. The model of schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province, having the compositions 6 aspects with 45 indicators as followings : 1) 16 reliability indicators, 2) learning and teaching 13 indicators, 3) developing the learners continuously 4 indicators, 4) the personnel

development 5 indicators, 5) curriculum 4 indicators , 6) the administrators leadership 3 indicators.

3. Results of the quality evaluation of the model of schools administration expanding the opportunities to educational effectiveness in Sakaew province with 6 aspects 45 indicators were appropriate, possibility and advantage, in overall and individual aspect were at the most level.

Keywords : Model, School administrative develop opportunity, Educational effectiveness

บทนำ

ในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 - 2559) สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2553: 14) ได้มีการกำหนดแนวนโยบายทางด้านการศึกษาว่า เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับและประเภทของการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนรอบด้านและสมดุลเป็นฐานหลักของการพัฒนาและหลักการสำคัญของการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ได้บัญญัติให้สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา และในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ และ ข้อบังคับของสถานศึกษา และสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนสู่มาตรฐานสร้างความเป็นเลิศ และยกระดับสู่มาตรฐานสากล

จากผลการพัฒนาการศึกษาในทศวรรษแรก (พ.ศ.2542 - 2551) ของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 10) ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่สามารถดำเนินการจัดการ ศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ให้เด็กที่อยู่ในวัยเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าคนไทยทุกคนยังไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการประเมินคุณภาพการ ศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในรอบแรกมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาตรฐานร้อยละ 35 ที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ ถึงร้อยละ 65 และต่อมามีการจัดลำดับโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ซึ่ง สมศ. ได้ประเมินคุณภาพของโรงเรียนในประเทศไทย สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2553: 9) พบว่า ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษา รอบ 2 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี และจากผลการสอบ Ordinary National Education Test (O-NET) ปีการศึกษา 2557 จากสถาบันทดสอบทาง

การศึกษาแห่งชาติ (2557: 8) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งรวมนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไว้ด้วย พบว่าค่าเฉลี่ยในทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50

และเมื่อพิจารณาเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของ กลุ่มงานวัดผลและประเมินผล (2557: 170) ของจังหวัดสระแก้ว พบว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งหมดจำนวน 67 โรงเรียน มีโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงกว่าระดับประเทศจำนวน 6 โรงเรียน สูงกว่าระดับเขตพื้นที่จำนวน 29 โรงเรียน และต่ำกว่าระดับเขตพื้นที่จำนวน 32 โรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ผ่านมานั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการและครูผู้สอน รวม 67 โรงเรียน ซึ่งมีประชากรทั้งสิ้น 1,350 คน

1.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกออกเป็น 2 ตอน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 82-83)

3. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ นำแบบสอบถามความคิดเห็น ไปหาค่าความเที่ยงตรงหรือค่าสอดคล้อง (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งพบว่าข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ซึ่งถือว่าใช้ได้ มีจำนวน 94 ข้อ นำไปทดลองใช้ กับ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ

และครู ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.86

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างและรับคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์องค์การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว

1. ผู้เชี่ยวชาญ ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คือ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 8 คน ศึกษาในเทศก์ ในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ร่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว มีองค์ประกอบ 6 ด้าน 42 ตัวชี้วัด

3. การสร้างเครื่องมือ จัดทำรูปแบบฉบับร่าง โดยสร้างจากกรอบแนวคิด ที่ได้จากการสังเคราะห์ในระยะที่ 1 และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ มาสร้างเป็นฉบับร่างของรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบฉบับร่างของรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว โดยพิจารณาเป็นรายด้านและตัวชี้วัด มีความเป็นไปได้หรือไม่ นำผลสรุปในการสนทนากลุ่ม ของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 11 ท่าน มาปรับปรุงฉบับร่างรูปแบบ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากการสรุปผลของผู้เชี่ยวชาญพบว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว มีองค์ประกอบ 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด

ระยะที่ 3 ประเมินรูปแบบ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ และครูผู้สอน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ในปีการศึกษา 2558 รวมทั้งสิ้น 1,350 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยทำการสอบถามผู้อำนวยการ หรือรองผู้อำนวยการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมโรงเรียนละ 2 คน จำนวน 67 โรงเรียน รวมทั้งหมด 134 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ จำแนกออกเป็น 2 ตอนคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และในด้านความเป็นประโยชน์

3. การสร้างเครื่องมือ ใช้ข้อมูลจากระยะที่ 2 สร้างเป็นแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ โดยตรวจสอบรายการ (check list) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ ที่มีต่อรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ใน จังหวัดสระแก้ว

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดส่งแบบประเมินรูปแบบถึงกลุ่มตัวอย่างและขอรับ คืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 134 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ค่า ระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยหาค่าร้อยละ ใช้เกณฑ์ในการแปล ความหมายของค่าร้อยละที่คำนวณได้เป็น 4 ระดับ ตามแบบของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2557)

ผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว พบว่า มี 9 ด้าน 94 ตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก

2. ส่วนรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดสระแก้วมี องค์ประกอบของการบริหาร จำนวน 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด ดังนี้

ด้านที่ 1 ความน่าเชื่อถือ มี 16 ตัวชี้วัด 1) มีการพัฒนางานด้านวิชาการเพื่อความก้าวหน้า ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2) มีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพผู้เรียน 3) มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข 4) มีการจัดทำและใช้หลักสูตรท้องถิ่น ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับท้องถิ่น 5) มีผลการประเมินเป็นข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จของผู้เรียน 6) คุณภาพการสอนของครูเป็นที่ยอมรับ 7) มีผลงานสร้าง ชื่อเสียงให้กับโรงเรียน 8) มีการวางแผนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน 9) มีการส่งเสริมให้ครูได้ศึกษา ต่อในระดับที่สูงขึ้น 10) มีแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ชัดเจนและตรงกัน 11) มีการจัดให้ครู ได้สอนตามความรู้ความสามารถ 12) มีการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ สะอาด ร่มรื่น สวยงาม 13) มีความสามารถในการประสานงานสร้างร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 14) มีความ ไว้วางใจจากผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน 15) มีความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งการให้และการรับ 16) มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบ 100%

ด้านที่ 2 การเรียนการสอน มี 13 ตัวชี้วัด คือ 1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) มีการคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาและ ทันสมัย 3) มีการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้นักเรียนเป็นสำคัญ 4) มีการจัดการเรียนรู้ ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน 5) มีกระบวนการจัดการ

เรียนรู้ที่กระตุ้นความคิดของผู้เรียนให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก 6) มีการปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในด้านการคิด วิเคราะห์อ่านเขียน 7) มีการคัดเลือก/ผลิต/จัดหาสื่อ การใช้ Distance Learning TV (DLTV) หรือ Distance learning information technology (DLIT) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ ที่มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน 8) มีการนิเทศภายใน 9) มีการสนับสนุน สร้างแรงจูงใจ ให้กำลังใจกับครูผู้สอนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 10) มีการสนับสนุนในเรื่องของการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการและการเรียนรู้ 11) มีการส่งเสริมให้ครูสอนซ่อมเสริม และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาทางการเรียนให้ตรงตามสภาพเป็นจริง 12) มีวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ ที่อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้ ในการเรียนรู้ของผู้เรียน 13) มีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ที่เพียงพอต่อนักเรียนและไม่ชำรุดทรุดโทรม

ด้านที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มี 4 ตัวชี้วัด คือ 1) มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อผู้เรียนในทุกระดับชั้น 2) มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพเป็นจริงและความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) มีการนำผลจากการประเมินภายนอก มาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียน 4) มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ยิ่งดีขึ้น

ด้านที่ 4 การพัฒนาบุคลากร มี 5 ตัวชี้วัด คือ 1) มีการส่งเสริม พัฒนาบุคลากรให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนของผู้เรียนอยู่เสมอ 2) บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ ในด้านการศึกษา 3) มีระบบการนิเทศภายในที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาบุคลากร 4) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของบุคลากร 5) มีการพัฒนาบุคลากรด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา

ด้านที่ 5 หลักสูตร มี 3 ตัวชี้วัด คือ 1) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรอย่างชัดเจน 2) มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา 3) มีคุณภาพในเรื่องของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ “ร่วมคิด ร่วมทำ” กิจกรรมต่างๆ

ด้านที่ 6 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มี 3 ตัวชี้วัดคือ 1) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาโรงเรียนในทางที่ดี 2) ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตรกับบุคลากรในโรงเรียน 3) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็น “ตัวอย่างที่ดีมีค่ากว่าคำสอน”

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 95.78 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 95.82 ด้านความเป็นไปได้คิดเป็นร้อยละ 95.41 และด้านความเป็นประโยชน์คิดเป็นร้อยละ 96.11

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว มี 9 ด้าน 94 ตัวชี้วัด ในภาพรวมการบริหารอยู่ระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอันดับ 1 และรองลงมา

ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมทรัพยากร ด้านที่มีการบริหารงานอยู่ในลำดับสุดท้าย คือด้านมีผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว พบว่าองค์ประกอบในการบริหารโรงเรียนมีจำนวน 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด ดังนี้ ด้านที่ 1 ความน่าเชื่อถือ มี 16 ตัวชี้วัด ด้านที่ 2 การเรียนการสอน มี 13 ตัวชี้วัด ด้านที่ 3 การพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มี 4 ตัวชี้วัด ด้านที่ 4 การพัฒนาบุคลากร มี 5 ตัวชี้วัด ด้านที่ 5 หลักสูตร มี 4 ตัวชี้วัด ด้านที่ 6 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มี 3 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาโร เฟ็งสวัสต์ (2549: 241) และสอดคล้องกับ พรพรรณ อินทร์ประเสริฐ (2550) ที่พบว่า องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ผลการวิจัยพบว่า มีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ในด้านความเชื่อถือ ด้านการพัฒนาบุคลากรและด้านการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศกร ไชยคำหาญ (2550) ที่พบว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2550) พบว่า องค์ประกอบหลักของระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน คือองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และยังสอดคล้องกับ ปิลาญ ปฏิพิมพาคม (2550) ที่พบว่า มีสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในด้านการพัฒนาบุคลากร งานวิจัยครั้งนี้ยัง สอดคล้องกับ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) ที่พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนมี ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านหลักสูตรและด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับ เซอร์จิโอวานี (Sergiovanni, 1991) คือ องค์ประกอบด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการเรียนการสอน ด้านความเชื่อถือ ด้านหลักสูตร และด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร สอดคล้องกับ เพอร์รี่ และสมิธ (Purkey and Smith, 1983) พบว่าปัจจัยที่แสดงถึงการมีประสิทธิผลคือการเน้นการเรียนการสอน และมีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คริสพีล และ แอม (Chrispeels and Anm, 1990) ทำการวิจัยประสิทธิผลโรงเรียนศึกษาเฉพาะโรงเรียน จากการพิจารณาพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ในด้านความน่าเชื่อถือและด้านการพัฒนา

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว มีความสอดคล้องกับนักวิจัยทุกท่าน แต่ไม่ครบทุกด้านมีบางรายด้านที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการวิจัยมีความแตกต่างในเรื่องขั้นตอนการวิจัย จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลาทำการวิจัย และบริบทที่แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าวถือได้ว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 6 ด้าน 45 ตัวชี้วัด ที่มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลในจังหวัดสระแก้ว ผ่านกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1. ด้านนโยบาย ผู้อำนวยการควรนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลนี้ ไปศึกษารายละเอียดของแต่ละด้าน และพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกรูปแบบไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนได้จริง

2. ด้านการนำไปปฏิบัติ ผู้อำนวยการควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนี้คือ รูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโรงเรียน โดยจัดลำดับความสำคัญของแต่ละด้านให้เหมาะสมกับบริบทจริงในโรงเรียน และคำนึงถึงนโยบายทางการศึกษา พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และมีการติดตามประเมินผลในการนำไปใช้เป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้มีประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในแต่ละองค์ประกอบเชิงคุณภาพในลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อร่วมกันค้นหาว่ามีองค์ประกอบอื่นอีกหรือไม่ ที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้ว

2. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลทั้ง 4 ด้าน ของแต่ละโรงเรียน โดยการศึกษาในเชิงลึกของแต่ละด้าน

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล ในจังหวัดสระแก้วนี้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

กลุ่มงานวัดผลและประเมินผล. (2557). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษา ประจำปี 2557.

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา : สพป.สระแก้ว เขต 1

นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิลัญญ์ ปฏิพิมพาคม. (2550). **รูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผล ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พรพรรณ อินทร์ประเสริฐ. (2550). **องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน ทศวรรษหน้า**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. นครปฐม : ศูนย์วิจัยพัฒนาทาง การศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2549). **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรงของประสิทธิผล ของภาวะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศศกร ไชยคำหาญ. (2550). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต.สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- ศุภลักษณ์ เศษระพานิช. (2550). **การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของ สถานศึกษาเอกชน**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2553). **วิกฤติการศึกษาไทย ชี้ด้วย O-NET, I-NET, V-NET, UNET, GAT และ PAT**. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น
- _____. (2557). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ O-NET**. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : เพลินสตูดิโอ
- Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Education and Psychological measurement.
- Hoy,W.K.,and Miskel,C.G. (2001). **Educational administration : theory, research, and practice**. New York : McGraw-Hill.
- Sergiovanni, Thomas J. (1991). **The principal shlip : A reflective practice perspective**. Needham Heights : Allyn and Bacon.
- Purkey, S. C., and Smith, M. S. (1983). **Effective schools: A review**. The Elementary School Journal.
- Chrispeels, J., and, H. (1990). **“A Study of Factor Contributing to Achieving and Sustaining School Effective in Elementary Schools.”** Dissertation Abstracts International.